

Bán József: Matyó hagyományok nyomában

Bán József:

Matyó hagyományok nyomában

☒ Hajdnavolt eleink nyomában...

Az emlékezés, múltunk és hagyományaink felidézése, megőrzése és gondozása elősegíti napjaink történéseinek megértését. A Mezőkövesd Könyvtáráért Alapítvány alapfeladatai között célul tűzte ki a helyismereti tárgyú anyaggyűjtés és könyvkiadás támogatását. Az elképzelésbe jól illeszkedett az a kéziratgyűjtemény, mely városunk szülöttének, Bán József tanár úrnak, hosszú évek óta folyó értékmentő tevékenysége eredményeként készült el. Ebből a gazdag anyagból sikerült egy néprajzi tárgyú válogatást közreadni, tisztelegve vele a szerzőnek, s egyben ajándékként az olvasónak.

„A népi szokásokban erkölcsi szabály, íratlan törvény, előírások, tilalmak, cselekményekhez kötött tevékenység és viselkedésrend van jelen, de illemtan, költészet, mítosz és mágia is jelentkezik” – idézhetjük a szerzőt. Az írásos kordokumentumok és a múzeumban őrzött tárgyak mellett éppen olyan ékesen őrzik egy közösség napjainak eseményeit a szójhagyomány révén ránk maradt emlékek, az e kötet lapjain elfeledett ismerősökként ránk köszönő, egykor hétköznapi „öltözékként” viselt **ragadványnevek**. Érdekes adalék a két világháború közötti időszakra a híres-hírhedt, a „hagy korogjon, csak ragyogjon” – szemléletnek véget vető **ragyogóégetés történetének** felidézése.

Az **esztendő jeles napjainak**, a hozzájuk fűződő hiedelmeknek elősorolása, a népi időjósítás, az évszázados megfigyelések

összegyűjtése teljes képet nyújt arról a gondolkodásmódról, amellyel az étellel járó kockázatot akarták csökkenteni a természet jelenségeinek kifürkészésével és a maguk javára fordításával. Az „idő a gazda”, vagyis az regulázza a teendőket, szabályozza a paraszti lét folyását. Őseink kapcsolata a természettel létfontosságú, magától értetődő volt, ami napjainkra már nem mondható el. (Jövők talán azon múlik, hogy sikerül-e tudatos kapcsolatot teremteni újra a természettel.) A szántóvető ember által gyakorolt **ájtatosságok, imák**, mint az előzőekből következik, szorosan kötődnek a földműves mindennapi tevékenységéhez, melynek sikerétől léte függött, ezért fohászaik éppúgy nélkülözhetetlenek voltak, mint az időjárás figyelése.

Ritka, a maga nemében egyedülálló könyvet tart kezében az olvasó. Az utókornak érdekesség, a néprajzosoknak igazi kincsesbánya a hosszú évek során lankadatlan szorgalommal, a kortárs tanúságtévő megörökítő szándékával papírra vetett írások füzére. Jó szívvel ajánlom figyelmébe minden lokálpatriótának, városunk múltjában búvárkodó helytörténészeinknek, de az unokák nemzedékének is, akik, talán folytatói lehetnek ennek a nemes és hiánypótló feladatnak. Önbecsülésünk mércéje, hogy elődeink hagyatékát hogyan mentjük át utódainknak örökségül.

Illesse köszönet mindazokat, akik lehetővé tették e kötet megjelenését: a szerzőt az alkotásért, a szponzorokat segítőkészségükért, mely révén többen vehetik kézbe a kiadványt.

Pintér Mária
szerkesztő